

Vergaderjaar 2022–2023

26 234

Vergaderingen Interim Committee en Development Committee

Nr. 276

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 april 2023

Hierbij stuur ik u, mede namens de Minister van Financiën, de geannoteerde agenda voor de inzet van het Koninkrijk der Nederlanden voor de Voorjaarsvergadering van de Wereldbank van 10–16 april 2023. Voor de zitting van het *Development Committee* op 12 april staan de volgende onderwerpen op de agenda: (i) *Evolving World, Evolving MDBs*, en (ii) de *Capital Adequacy Framework review*. De geannoteerde agenda gaat ook in op de inzet voor de rondetafelconferentie Oekraïne, die tijdens de Voorjaarsvergadering plaatsvindt.

De Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.N.A.J. Schreinemacher

Wereldbankdeel

Aanleiding

Van 10–16 april 2023 vindt de Voorjaarsvergadering van de Wereldbank-groep («de Bank») plaats. De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking vertegenwoordigt het Koninkrijk bij deze vergadering. Als plaatsvervangend gouverneur draagt de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking samen met de Minister van Financiën, als gouverneur, de verantwoordelijkheid voor het Nederlandse beleid bij de Bank.

De president van de Bank David Malpass kondigde in februari 2023 aan zijn functie na deze Voorjaarsvergadering te willen neerleggen. De werving voor een nieuwe president loopt inmiddels met naar verwachting een besluit in mei.¹

Voor het Koninkrijk is de Bank een belangrijke en effectieve partner voor het behalen in 2030 van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (*Sustainable Development Goals* – SDGs), de doelstellingen van het klimaatakkoord van Parijs en de invulling van de afspraken van de 27^e Conferentie van Partijen bij het Klimaatverdrag in 2022 in Sharm-al-Sheikh (COP27). De Bank heeft een wereldwijd bereik. Voorbeelden hiervan zijn de rol van de Bank bij de bestrijding van de COVID-19-pandemie, de noodhulp die de Bank geeft, de herstelactiviteiten die de Bank ontwikkelt in fragiele en door crises getroffen landen en het aandeel van de Bank in de wereldwijde klimaatfinanciering. Ook speelt de Bank een cruciale rol in het ondersteunen van Oekraïne, de buurlanden alsmede de ontwikkelingslanden die getroffen worden door de impact van de Russische invasie in Oekraïne.

Voor de sessie van het *Development Committee* (DC) op 12 april staan op de agenda de onderwerpen (1) *Evolving World, Evolving MDBs* en (2) de *Capital Adequacy Framework review*. Op 12 april vindt opnieuw *en marge* van de Voorjaarsvergadering een rondetafelconferentie over Oekraïne plaats.

Evolving World, Evolving MDB's

Algemeen

Op initiatief van de Verenigde Staten is in de zomer van 2022 een discussie gestart over de vraag in hoeverre de architectuur van de multilaterale ontwikkelingsbanken nog adequaat antwoord geeft op wereldwijde uitdagingen als COVID-19, klimaatverandering en de oorlog in Oekraïne. De oproep van de Verenigde Staten onder de titel *Evolving World, Evolving MDBs* heeft ertoe geleid dat aandeelhouders² de Bank tijdens de Jaarvergadering in oktober 2022 verzocht hebben om hervormingsvoorstellen uit te werken die de Bank beter in staat stellen om het hoofd te bieden aan de vele crises en wereldwijde uitdagingen die zich thans voordoen: deze bedreigen in sterke mate het behalen van de

¹ <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2023/02/22/selection-of-the-president-of-the-world-bank-group>.

² <https://www.devcommittee.org/sites/dc/files/download/Statements/2022-10/DC-S2022%200069%20DC%20Chair%20for%20AM%20Fall%20statement.pdf>.

duurzame ontwikkelingsdoelen. De Bank denkt bij wereldwijde uitdagingen³ vooral aan klimaat, *pandemic preparedness* en fragiliteit.

De Bank ging tijdens de Jaarvergadering akkoord met het verzoek tot verkenning van mogelijke hervormingen en presenteerde in december 2022 het document *Evolving the World Bank Group's Mission, Operations and Resources: a Roadmap*⁴. Deze *roadmap* bevat belangrijke voorstellen voor aanpassingen op het gebied van (1) de doelstelling, (2) de operationele werkwijze, en (3) het financiële model van de Bank. Het betreft onder meer de prioritering van het tegengaan van wereldwijde uitdagingen (*global challenges*) op basis van nader te bepalen criteria en allocatiemechanismen; mogelijke verbreding van de armoededefinitie om ook de armoede in middeninkomenslanden beter te adresseren; aanpassingen in het traditionele -op landen gerichte- operationele model van de Bank, waarbij de focus meer komt te liggen op de wijze waarop deze wereldwijde uitdagingen over en weer invloed uitoefenen op nationale ontwikkelingsdoelstellingen en -prioriteiten. En tenslotte aanpassingen van het kapitaalraamwerk van de Bank (zie onder *Capital Adequacy Framework review*) gebaseerd op het G20-rapport *Boosting MDBs' Investing Capacity: An Independent Review of Multilateral Development Banks' Capital Adequacy Frameworks* (de CAF review).

Tijdens de komende Voorjaarsvergadering zal de Bank rapporteren over de status van de diverse voorstellen en plannen uit deze *roadmap*. Tijdens de Jaarvergadering in oktober 2023 zal een besluit over de hervormingsplannen en de financiële gevolgen hiervan worden genomen.

Inzet Koninkrijk

Het Koninkrijk is van mening dat Internationale Financiële Instellingen (IFI's) zoals de Bank een essentiële rol spelen in het adresseren van wereldwijde uitdagingen, zoals klimaatverandering en armoede. Het Koninkrijk waardeert hierbij de belangrijke rol die de Bank op dit moment al speelt bij klimaatfinanciering en financiering van SDG's. Het Koninkrijk erkent dat de financieringsnoden door de COVID-19-pandemie, klimaatverandering en de oorlog in Oekraïne verder zijn toegenomen. Dit vereist een betere integratie van deze uitdagingen in de programmering van de Bank, alsook aanpassingen in de architectuur van de Bank. Het Koninkrijk erkent ook de rol die de Bank en andere IFI's spelen bij het mobiliseren van (additionele) financiering.

De opeenvolgende crises waarmee de wereld wordt geconfronteerd hebben belangrijke vorderingen die de afgelopen decennia gemaakt zijn in het bereiken van de SDG's tenietgedaan.⁵ Om deze reden steunt het Koninkrijk het initiatief om de missie, het operationele en het financiële model van de Bank te evalueren en waar nodig te verbeteren in het licht van de wereldwijde uitdagingen die financiering en uitvoering van de missie van de Bank compliceren.

Het Koninkrijk is van mening dat de huidige doelstellingen van de Bank, die zijn gefocust op bestrijding van extreme armoede en het bevorderen van gedeelde welvaart, behouden dienen te blijven. In aanvulling daarop is het Koninkrijk voorstander van het opnemen van duurzaamheid en

³ De Bank gebruikt wereldwijde uitdagingen (*«global challenges»*) als een samenvattend begrip voor regionale en wereldwijde uitdagingen en voor wereldwijde publieke goederen (*«global public goods»*).

⁴ <https://www.worldbank.org/en/news/statement/2023/01/13/world-bank-group-statement-on-evolution-roadmap>.

⁵ Global Economic Prospects – January 2023 (worldbank.org).

weerbaarheid in de missie van de Bank om de armste landen beter te beschermen tegen de dreiging van deze wereldwijde uitdagingen. De bijzondere aandacht voor genoemde wereldwijde uitdagingen mag echter niet ten koste gaan van de benodigde investeringen van de Bank in met name armoedebestrijding. Meer aandacht voor duurzaamheid en weerbaarheid in het licht van genoemde wereldwijde uitdagingen vereist derhalve ook aanvullende middelen. Het Koninkrijk is van mening dat deze additionele financiële middelen gevonden dienen te worden door efficiënter gebruik te maken van de huidige kapitaalbasis van de Bank (zie hieronder). Het Koninkrijk is daarom van mening dat de aanbevelingen van de *CAF review* onderdeel moeten uitmaken van de voorgestelde hervormingen bij de Bank.

Een deel van de lenende landen is voorstander van het versterken van financiële prikkels om investeringen in wereldwijde uitdagingen, zoals het verzekeren van duurzaamheid, aantrekkelijker te maken. Dit kan bijvoorbeeld door verruiming van concessionele financiering aan middeninkomenslanden. Voor het Koninkrijk blijft voorop staan dat dit niet ten koste mag gaan van de benodigde concessionele financiering voor de lage-inkomenslanden. Wat het Koninkrijk betreft, kan ook technische assistentie een prikkel hiervoor vormen en speelt de Bank hierin een belangrijke rol.

De Verenigde Naties erkent de status van Curaçao als een Small island development state. Dit leidt tot specifieke sociaal-economische uitdagingen, in het bijzonder ten aanzien van aspecten verbonden aan klimaatverandering. De Landspakketten en de daaruit voortvloeiende uitvoeringsagenda's beogen de veerkracht en economische ontwikkeling van de Landen te versterken. Het beleidsadvies en de technische advisering vanuit IMF en de Wereldbank leveren een belangrijke bijdrage aan deze uitdagingen.

Tenslotte zijn verschillende aanpassingen in het operationeel model wenselijk, waarbij de operationele landenaanpak van de Bank in verband met grensoverschrijdende uitdagingen aangevuld kan worden met een thematische of regionale focus.

Het Koninkrijk vindt het tenslotte van groot belang dat lenende landen nauw betrokken worden bij deze hervormingen zodat deze breed gedragen worden.

De Capital Adequacy Framework review

Algemeen

Gezien de hierboven beschreven ongeëvenaard hoge financieringsnoden van lage-inkomenslanden, opkomende economieën en middeninkomenslanden om de SDG's te behalen dient efficiënter gebruik van het ingelegde kapitaal van aandeelhouders bij IFI's te worden gemaakt.

In opdracht van de G20 is een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar de vraag in hoeverre het kapitaal van IFI's toereikend is en of het mogelijk is om de financiële capaciteit van de banken te vergroten door hun kapitaalraamwerken aan te passen. De resultaten van deze zogeheten *Capital adequacy framework review* werden in juli 2022 gepresenteerd.⁶ De *review* doet voorstellen voor het aanpassen van de kapitaalraamwerken van IFI's op zodanige wijze dat het leenvolume vergroot wordt terwijl de kapitaalbasis gelijk blijft. Het onderzoek poneert 17 concrete

⁶ <https://g20.org/indonesia-g20-presidency-publishes-the-g20-independent-review-of-multilateral-development-banks-capital-adequacy-frameworks/>.

acties als onderdeel van vijf aanbevelingen voor het vergroten van het leenvolume:

- (1) het verhogen van de risicobereidheid (*risk appetite*) van IFI's;
- (2) het vergroten van het leenvolume door oproepbaar kapitaal (*callable capital*) dat aandeelhouders hebben ingelegd, mee te nemen in de berekening van de kapitaalbasis;
- (3) het doorvoeren van financiële innovaties;
- (4) het verbeteren van de beoordeling door kredietbeoordelaars van de financiële sterkte van IFI's;
- (5) het verbeteren van *governance* en inzicht van de aandeelhouders in de kapitaaltoereikendheid van de desbetreffende instelling.

Inzet Koninkrijk

Het Koninkrijk erkent dat de financieringsnoden hoog zijn en dat deze nog groter geworden zijn door de COVID-19-pandemie, klimaatverandering en de oorlog in Oekraïne. Nederland erkent ook de rol die de Bank en andere IFI's spelen bij het mobiliseren van (additionele) financiering.

Het Koninkrijk steunt daarom de aanbevelingen die uit de *CAF review* voortkomen en vraagt IFI's om de mogelijkheden voor implementatie van de aanbevelingen snel en als geheel te verkennen. Een effectievere en efficiëntere inzet van het kapitaal van IFI's kan een grote bijdrage leveren aan leniging van de hoge financieringsnoden, zoals voor klimaat. Dit is ook de inzet van het Koninkrijk binnen de Bank.

Het Koninkrijk vindt het daarom van wezenlijk belang dat elke IFI toezegt de implementatie van de aanbevelingen van de *CAF review* te verkennen. Elke IFI – ook de IFI's die geen krappe kapitaalbuffers kennen – zou vóór juli 2023 aan aandeelhouders moeten rapporteren over het voorgestelde pakket van te implementeren opties. IFI's moeten daarbij naar het oordeel van het Koninkrijk naar alle aanbevelingen kijken. Het Koninkrijk moedigt hen aan om ambitieus te zijn bij voorstellen voor de implementatie hiervan. Voor het Koninkrijk is het daarbij belangrijk dat de kredietwaardigheid van IFI's («triple A» status) en hun financiële soliditeit op de lange termijn behouden blijven, evenals de *Preferred Creditor Status*.

Tot slot ziet het Koninkrijk ook andere mogelijkheden om meer financiering voor ontwikkeling te genereren, waaronder het verhogen van belastinginkomsten (*domestic resource mobilisation*). Daarnaast moedigt het Koninkrijk de Bank aan te blijven streven naar mobilisatie van privaat kapitaal (*private capital mobilisation*) en deze pogingen te binnen de Bank te intensiveren.

Rondetafelconferentie wederopbouw Oekraïne

Algemeen

Sinds de inval van Rusland in Oekraïne heeft de Bank voor een bedrag van ongeveer USD 18 miljard steun aan Oekraïne gemobiliseerd⁷. Andere belangrijke spelers in dit verband zijn de International Finance Corporation (IFC), de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD), de Europese Commissie en de Europese Investeringsbank (EIB).

Opnieuw organiseert de Bank tijdens de Voorjaarsvergadering samen met Oekraïne een rondetafelconferentie over de wederopbouw van Oekraïne. Deze bespreking zal plaatsvinden aan de hand van een *update* van het in

⁷ <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine/brief/world-bank-emergency-financing-package-for-ukraine>.

september 2022 gepubliceerde *needs assessment* dat de Bank samen met Oekraïne en de Europese Commissie heeft opgesteld en dat in maart 2023 wordt verwacht. Naar verwachting zullen de eerder geraamde kosten van USD 349 miljard voor herstel en wederopbouw zijn gestegen door de aanhoudende oorlog en de intensivering van aanvallen op kritieke infrastructuur.

Nederland is van plan een *fair share* aan de herstel- en wederopbouw-opgave van Oekraïne te blijven leveren, zoals het kabinet ook eerder heeft uitgedragen. Nederland wil graag binnen de Europese Unie en met internationale partners als de Bank verder aan de slag met deze immense opgave.⁸ Nederland heeft in 2022 via de Wereldbank een garantie van EUR 100 miljoen afgegeven op leningen van de Bank aan Oekraïne en EUR 90 miljoen EUR bijgedragen aan het *Ukraine Reconstruction Trust Fund* (URTF).⁹

Voor 2023 heeft het kabinet EUR 2,5 mrd uit de algemene middelen gereserveerd voor de verwachte aanvullende steun aan Oekraïne via Defensie, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en Buitenlandse Zaken.¹⁰ Een deel van deze steun zal net als in 2022 via de internationale financiële instellingen lopen.

Om de steun in 2023 en daarna in goede banen te leiden is er in december een internationaal donorcoördinatieplatform voor de wederopbouw van Oekraïne opgericht die de internationale steun op elkaar moet gaan afstemmen. Een *steering committee*, bestaande uit Oekraïne, G7-leden, de Europese Commissie en internationale financiële instellingen waaronder de Wereldbank zal dit platform aansturen. Het kabinet verwelkomt de oprichting en verwacht dat hiermee uiteindelijk op internationaal niveau op een meer gerichte, gestructureerde en voorspelbare wijze steun geboden kan worden aan Oekraïne.

Inzet Koninkrijk

Het Koninkrijk vindt het belangrijk dat de Bank Oekraïne adequaat ondersteunt. Oekraïne maakt deel uit van de door Nederland voorgezeten kiesgroep. Mede in die context zet Nederland zich in voor Wereldbank-steun aan Oekraïne en buurlanden die getroffen worden. Deze steun beoogt bij te dragen aan economische en financiële stabiliteit in Oekraïne, met als gevolg daarvan een snellere en minder kostbare wederopbouwfase.

Het Koninkrijk zal er bij de rondetafelconferentie voor pleiten dat Oekraïense initiatieven leidend zijn bij de wederopbouwinspanning, dat internationale hulp goed gecoördineerd wordt en dat steun tijdig wordt verleend. Het is belangrijk dat er grote betrokkenheid en commitment vanuit de internationale gemeenschap is. Dit vergt aan Oekraïense zijde goed bestuur en slagvaardige nationale en lokale instellingen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de wederopbouw, en een krachtig internationaal coördinatiemechanisme dat effectieve monitoring van de besteding van deze bedragen waarborgt. Alleen zo zal ook het Koninkrijk in staat zijn toezicht te houden op de besteding van gegeven steun.

⁸ Kamerbrief Terug- en vooruitblik na een jaar Russische oorlog in Oekraïne, 20 februari 2023, Kamerstuk 36 045, nr. 151.

⁹ Zie Kamerbrief stand van zaken winterhulp Oekraïne, 8 december 2023, Kamerstuk 36 045, nr. 131.

¹⁰ Kamerbrief Steun Oekraïne 2023, 23 december 2022, Kamerstuk 36 045, nr. 134.